

Публикуван номер	:	C-426/23
Номер на доказателството	:	1
Регистрационен номер	:	1262868
Дата на подаване	:	11/07/2023
Дата на вписване в регистъра	:	12/07/2023
Вид на доказателството	:	Преюдициално запитване
Номер на подаване чрез e-Curia	:	Доказателство DC190350
Номер на файл	:	2
Подател	:	Andrey Georgiev (J357453)

2. ИСКАНИЯ НА СТРАНИТЕ:

10. Ищецът претендира и по двете дела, че сключените от ищеца с ответното дружество два договора, с които ответното дружество срещу възнаграждение е приело да обезпечи задължения по кредити на ищеца към друго дружество, са нищожни, тъй като са сключени в изпълнение на неравноправна клауза по договора за кредит, сключен между ищеца и последното дружество. Освен това иска да му се възстанови платеното от него възнаграждение за поръчителство.
11. Ответникът поддържа, че договорът е действителен и иска отхвърляне на исковете.

3. НАЦИОНАЛНОТО ПРАВО:

12. **3.1. Граждански процесуален кодекс** (обн. в „Държавен вестник“ (ДВ), бр. 59 от 20 юли 2007 г., в сила от 01.01.2008 г., посл. изм. в сила – ДВ, бр. 102 от 23 декември 2022 г.; посл. изм. (влиза в сила на 01.06.2024 г.): ДВ, бр. 11 от 2 февруари 2023 г.):

„Законност

13. **Чл. 5.** Съдът разглежда и решава делата според точния смисъл на законите, а когато те са непълни, неясни или противоречиви - според общия им разум. При липса на закон съдът основава решението си на основните начала на правото, обичая и морала.

Диспозитивно начало

14. **Чл. 6. (1)** Съдебните производства започват по молба на заинтересованото лице или по искане на прокурора в определените от закон случаи.
- (2) Предметът на делото и обемът на дължимата защита и съдействие се определят от страните.

Служебно начало

15. **Чл. 7. (1)** Съдът служебно извършва необходимите процесуални действия по движението и приключването на делото и следи за допустимостта и надлежното извършване на процесуалните действия от страните. Той съдейства на страните за изясняване на делото от фактическа и правна страна.
- (2) Съдът връчва на страните препис от актовете, които подлежат на самостоятелно обжалване.
- (3) (Нова - ДВ, бр. 100 от 2019 г.) Съдът служебно следи за наличието на неравноправни клаузи в договор, сключен с потребител. Той осигурява възможност на страните да изразят становище по тези въпроси.

Заявление за издаване на заповед за изпълнение

16. **Чл. 410. (1)** Заявителят може да поиска издаване на заповед за изпълнение:
1. за вземания за парични суми или за заместими вещи, когато искът е подсъден

на районния съд;

2. за предаването на движима вещ, която длъжникът е получил със задължение да я върне или е обременена със залог или е прехвърлена от длъжника със задължение да предаде владението, когато искът е подсъден на районния съд.

(2) (Доп. – ДВ, бр. 86 от 2017 г.) Заявлението съдържа искане за издаване на изпълнителен лист и трябва да отговаря на изискванията на чл. 127, ал. 1 и 3 и чл. 128, т. 1 и 2. В заявлението се посочва и банкова сметка или друг начин за плащане.

(3) (Нова – ДВ, бр. 100 от 2019 г.) Когато вземането произтича от договор, сключен с потребител, към заявлението се прилагат договорът, ако е в писмена форма, заедно с всички негови приложения и изменения, както и приложимите общи условия, ако има такива.

Издаване на заповед за изпълнение

17. **Чл. 411.** (1) (Изм. - ДВ, бр. 42 от 2009 г., бр. 50 от 2015 г., доп., бр. 86 от 2017 г., бр. 100 от 2019 г.) Заявлението се подава до районния съд по постоянния адрес или по седалището на длъжника, който в тридневен срок извършва служебна проверка на местната подсъдност. Заявление срещу потребител се подава до съда, в чийто район се намира настоящият му адрес, а при липса на настоящ адрес – по постоянния. Ако съдът прецени, че делото не му е подсъдно, той го изпраща незабавно на надлежния съд.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 50 от 2015 г.) Съдът разглежда заявлението в разпоредително заседание и издава заповед за изпълнение в срока по ал. 1, освен когато:

1. (доп. – ДВ, бр. 86 от 2017 г.) искането не отговаря на изискванията на чл. 410 и заявителят не отстрани допуснатите нередовности в тридневен срок от съобщението;

2. искането е в противоречие със закона или с добрите нрави;

3. (нова – ДВ, бр. 100 от 2019 г.) искането се основава на неравноправна клауза в договор, сключен с потребител или е налице обоснована вероятност за това;

4. (предишна т. 3 – ДВ, бр. 100 от 2019 г.) длъжникът няма постоянен адрес или седалище на територията на Република България;

5. (предишна т. 4 – ДВ, бр. 100 от 2019 г.) длъжникът няма обичайно местопребиваване или място на дейност на територията на Република България.

(3) При уважаване на заявлението съдът издава заповед за изпълнение, препис от която се връчва на длъжника.

Съдържание на заповедта за изпълнение

Обжалване

18. **Чл. 413.** (1) Заповедта за изпълнение не подлежи на обжалване от страните, освен в частта за разноските.

(2) (Доп. - ДВ, бр. 100 от 2010 г., в сила от 21.12.2010 г.) Разпореждането, с което се отхвърля изцяло или отчасти заявлението, може да се обжалва от заявителя с частна жалба, от която не се представя препис за връчване.

Възражение

19. **Чл. 414.** (1) (Доп. - ДВ, бр. 86 от 2017 г.) Длъжникът може да възрази писмено срещу заповедта за изпълнение или срещу част от нея. Обосноваване на възражението не се изисква освен в случаите по чл. 414а.

(2) (Изм. – ДВ, бр. 100 от 2019 г.) Възражението се прави в едномесечен срок от връчването на заповедта, който не може да бъде продължаван.

Възражение при изпълнение в срока за доброволно изпълнение

20. **Чл. 414а.** (Нов - ДВ, бр. 86 от 2017 г.) (1) Длъжник, който е изпълнил задължението си по заповедта за изпълнение в срока по чл. 412, т. 8, може да възрази писмено срещу заповедта за изпълнение с твърдение, че е изпълнил изцяло или частично задължението си. Към възражението се прилагат доказателства за изпълнението на задължението с препис за заявителя.

Действие на възражението

21. **Чл. 415.** (Изм. - ДВ, бр. 86 от 2017 г.) (1) Съдът указва на заявителя, че може да предяви иск за вземането си в следните случаи:

1. когато възражението е подадено в срок;

2. (изм., ДВ, бр. 100 от 2019 г.) когато заповедта за изпълнение е връчена на длъжника при условията на чл. 47, ал. 5 и връчителят е събрал данни, че длъжникът не живее на адреса, след справка от управителя на етажната собственост, от кмета на съответното населено място или по друг начин и е удостоверил това с посочване на източника на тези данни в съобщението;

3. когато съдът е отказал да издаде заповед за изпълнение.

(2) Когато дава указания за предявяване на иск в случаите по ал. 1, т. 2, съдът постановява спиране на изпълнението, ако е издаден изпълнителен лист по чл. 418.

(3) Искът по ал. 1, т. 1 и 2 е установителен, а по т. 3 - осъдителен.

(4) Искът се предявява в едномесечен срок от съобщението, като заявителят довнося дължимата държавна такса.

(5) Когато заявителят не представи доказателства, че е предявил иска в посочения срок, съдът обезсилва заповедта за изпълнение частично или изцяло, както и изпълнителния лист, издаден по чл. 418.

Влизане в сила на заповедта за изпълнение

22. **Чл. 416.** (Доп. - ДВ, бр. 42 от 2009 г.) Когато възражение не е подадено в срок или е оттеглено, или след влизане в сила на съдебното решение за установяване на вземането, заповедта за изпълнение влиза в сила. Въз основа на нея съдът издава изпълнителен лист и отбелязва това върху заповедта.“

23. **3.2. Закон за потребителския кредит** (обн. ДВ, бр. 18 от 5 Март 2010 г., посл. изм., ДВ, бр. 104 от 8 декември 2020 г., в сила от 1 януари 2021 г.):

24. „**Чл. 2.** Целта на закона е да осигури защита на потребителите чрез създаване на

равноправни условия за получаване на потребителски кредит, както и чрез насърчаване на отговорно поведение от страна на кредиторите при предоставяне на потребителски кредит.

25. **Чл. 9.** (1) Договорът за потребителски кредит е договор, въз основа на който кредиторът предоставя или се задължава да предостави на потребителя кредит под формата на заем, разсрочено плащане и всяка друга подобна форма на улеснение за плащане, с изключение на договорите за предоставяне на услуги или за доставяне на стоки от един и същи вид за продължителен период от време, при които потребителят заплаща стойността на услугите, съответно стоките, чрез извършването на периодични вноски през целия период на тяхното предоставяне.

(2) Страни по договора за потребителски кредит са потребителят и кредиторът.

(3) Потребител е всяко физическо лице, което при сключването на договор за потребителски кредит действа извън рамките на своята професионална или търговска дейност.

(4) Кредитор е всяко физическо или юридическо лице, което предоставя или обещава да предостави потребителски кредит в рамките на своята професионална или търговска дейност.

26. **Чл. 10.** (1) (Изм. - ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г.) Договорът за потребителски кредит се сключва в писмена форма, на хартиен или друг траен носител, по ясен и разбираем начин, като всички елементи на договора се представят с еднакъв по вид, формат и размер шрифт - не по-малък от 12, в два екземпляра - по един за всяка от страните по договора.

(2) Кредиторът не може да изисква и да събира от потребителя каквото и да е плащане, включително на лихви, такси, комисиони или други разходи, свързани с договора за кредит, които не са предвидени в сключения договор за потребителски кредит.

(3) Алинея 1 се прилага за всички изменения и допълнения към сключения договор, които се подписват от двете страни по договора, с изключение на случаите, когато договорът изрично предвижда възможност за промяна на лихвения процент едностранно от страна на кредитора.

(4) (Нова - ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г.) Едностранна промяна на общия разход по кредита за потребителя се допуска, когато са налице едновременно следните условия:

1. в договора за кредит изрично е предвидена възможност за увеличаване и за намаляване на общия разход по кредита;

2. обстоятелствата, приложими към промяната на общия разход по кредита, са описани в договора, обективно са обосновани и не зависят от волята на кредитора.

(5) (Нова - ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г.) Всяка уговорка, която противоречи на условията по ал. 4 или ги заобикаля, е нищожна.

27. **Чл. 10а.** (Нов - ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г.) (1) Кредиторът може да събира от потребителя такси и комисиони за допълнителни услуги, свързани с договора за потребителски кредит.
- (2) Кредиторът не може да изисква заплащане на такси и комисиони за действия, свързани с усвояване и управление на кредита.
- (3) Кредиторът не може да събира повече от веднъж такса и/или комисиона за едно и също действие.
- (4) Видът, размерът и действието, за което се събират такси и/или комисиони, трябва да бъдат ясно и точно определени в договора за потребителски кредит.
28. **Чл. 11.** (1) Договорът за потребителски кредит се изготвя на разбираем език и съдържа:
1. датата и мястото на сключването му;
 2. вида на предоставения кредит;
 3. името, единния граждански номер (личен номер или личен номер за чужденец), постоянния и настоящия адрес на потребителя;
 4. името/наименованието, правноорганизационната форма, кода по БУЛСТАТ или ЕИК и адреса/седалището на кредитора;
 5. данните по т. 3 за физически лица и по т. 4 за еднолични търговци и юридически лица - когато в договорите участва кредитен посредник;
 6. срока на договора за кредит;
 7. общия размер на кредита и условията за усвояването му;
 8. стоката или услугата и нейната цена в брой - когато кредитът е под формата на разсрочено плащане за стока или услуга или при свързани договори за кредит;
 9. лихвения процент по кредита, условията за прилагането му и индекс или референтен лихвен процент, който е свързан с първоначалния лихвен процент, както и периодите, условията и процедурите за промяна на лихвения процент; ако при различни обстоятелства се прилагат различни лихвени проценти, тази информация се предоставя за всички приложими лихвени проценти;
- 9а. (нова - ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г.) методиката за изчисляване на референтния лихвен процент съгласно чл. 33а;
10. годишния процент на разходите по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в приложение № 1 начин;
 11. условията за издължаване на кредита от потребителя, включително погасителен план, съдържащ информация за размера, броя, периодичността и датите на плащане на погасителните вноски, последователността на разпределение на вноските между различните неизплатени суми, дължими при различни лихвени проценти за целите на погасяването;
 12. информация за правото на потребителя при погасяване на главницата по срочен договор за кредит да получи при поискване и безвъзмездно, във всеки един

момент от изпълнението на договора, извлечение по сметка под формата на погасителен план за извършените и предстоящите плащания; погасителният план посочва дължимите плащания и сроковете и условията за извършването на тези плащания; планът съдържа разбивка на всяка погасителна вноска, показваща погасяването на главницата, лихвата, изчислена на базата на лихвения процент, и когато е приложимо, допълнителните разходи; когато лихвеният процент не е фиксиран или когато допълнителните разходи могат да бъдат променени съгласно договора за кредит, в погасителния план се посочва ясно, че информацията, съдържаща се в плана, е валидна само до последваща промяна на лихвения процент или на допълнителните разходи съгласно договора за кредит;

13. извлечение, показващо периодите и условията за плащане на свързаните повтарящи се или еднократни разходи и лихвата, когато те трябва да се заплатят, без погасяване на главницата;

14. всички разходи за откриване и обслужване на една или повече банкови сметки, предназначени за обслужване (усвояване и погасяване) на кредита, освен ако откриването на банкова сметка не е доброволно, разходите за използване на платежен инструмент, позволяващ едновременното извършване на предоставяне на кредита и неговото погасяване, както и всички други разходи, произтичащи от договора за кредит, и условията, при които те могат да бъдат променяни;

15. лихвения процент, който се прилага при просрочени плащания, изчислен към момента на сключване на договора за кредит, начините за неговото променяне, както и стойността на всички разходи, които се дължат при неизпълнение на договора;

16. предупреждение за последиците за потребителя при просрочие на вноските;

17. наличието на нотариални и други такси, които са свързани с договора за кредит, ако има такива;

18. обезпеченията, които потребителят е длъжен да предостави, ако има такива;

19. изискуемите застраховки, ако има такива;

20. наличието или липсата на право на отказ на потребителя от договора, срока, в който това право може да бъде упражнено, и другите условия за неговото упражняване, включително информация за задължението на потребителя да погаси усвоената главница и лихвата съгласно чл. 29, ал. 4 и 6, както и за размера на лихвения процент на ден;

21. информация за правата на потребителя, произтичащи от чл. 27 и 28, както и условията за упражняване на тези права;

22. правото на предсрочно погасяване на кредита, реда за неговото осъществяване и когато е необходимо, информация за правото на кредитора на обезщетение в случаите по чл. 32, както и начина за неговото изчисляване;

23. реда за прекратяване на договора за кредит;

24. наличието на извънсъдебни способности за решаването на спорове и за обезщетяване на потребителите във връзка с предоставяне на потребителски кредит, както и условията за тяхното използване;

25. другите клаузи и условия по договора;

26. адреса на Комисията за защита на потребителите като контролен орган по спазване изискванията на този закон;

27. подписи на страните.

(2) (Нова - ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г.) Общите условия са неразделна част от договора за потребителски кредит и всяка страница се подписва от страните по договора.

(3) (Предишна ал. 2 - ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г.) Когато се прилага ал. 1, т. 12, кредиторът предоставя на потребителя при поискване и безвъзмездно, във всеки един момент на договора, извлечение по сметка под формата на погасителен план за извършените и предстоящите плащания.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г.) При договори за кредит, съгласно които плащанията, направени от потребителя, не водят незабавно до съответстващо погасяване на общия размер на кредита, а се използват за възстановяване на средствата (капитала) при условия и в срокове, предвидени в договора или в допълнителен договор, се посочва ясно, че този вид договори не предвиждат гаранция за погасяване на общия размер на кредита, усвоен по договора за кредит, с изключение на случаите, когато е предоставена такава.

29. **Чл. 14.** (1) Кредиторът уведомява потребителя на хартиен или на друг траен носител за всяка промяна на лихвения процент преди влизането в сила на промяната, както и за:

1. размера на вноските след влизане в сила на новия лихвен процент;
2. броя или периодичността на вноските, ако се променят.

(2) Потребителят се смята за уведомен, когато уведомлението е било изпратено на последния посочен от него адрес.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 20 от 2018 г., в сила от 01.07.2018 г.) Когато промяната на лихвения процент произтича от промяна в определен референтен лихвен процент и новият референтен лихвен процент е направен публично достояние чрез използването на подходящи средства и информацията за новия референтен лихвен процент и за неговите компоненти може да се намери в търговските помещения на кредитора, страните по договора за кредит могат да уговорят, че информацията по ал. 1 се предоставя периодично на потребителя.

30. **Чл. 19.** (1) Годишният процент на разходите по кредита изразява общите разходи по кредита за потребителя, настоящи или бъдещи (лихви, други преки или косвени разходи, комисиони, възнаграждения от всякакъв вид, в т.ч. тези, дължими на посредниците за сключване на договора), изразени като годишен процент от общия размер на предоставения кредит.

(2) Годишният процент на разходите по кредита се изчислява по формула съгласно приложение № 1, като се вземат предвид посочените в него общи положения и допълнителни допускания.

(3) При изчисляване на годишния процент на разходите по кредита не се включват разходите:

които потребителят заплаща при неизпълнение на задълженията си по договора за потребителски кредит;

различни от покупната цена на стоката или услугата, които потребителят дължи при покупка на стока или предоставяне на услуга, независимо дали плащането се извършва в брой или чрез кредит;

за поддържане на сметка във връзка с договора за потребителски кредит, разходите за използване на платежен инструмент, позволяващ извършването на плащания, свързани с усвояването или погасяването на кредита, както и други разходи, свързани с извършването на плащанията, ако откриването на сметката не е задължително и разходите, свързани със сметката, са посочени ясно и отделно в договора за кредит или в друг договор, сключен с потребителя.

(4) (Нова - ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г.) Годишният процент на разходите не може да бъде по-висок от пет пъти размера на законната лихва по просрочени задължения в левове и във валута, определена с постановление на Министерския съвет на Република България.

(5) (Нова - ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г.) Клаузи в договор, надвишаващи определените по ал. 4, се считат за нищожни.

(6) (Нова - ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г.) При плащания по договори, съдържащи клаузи, които са обявени за нищожни по ал. 5, надвзетите средства над прага по ал. 4 се удържат при последващи плащания по кредита.

31. **Чл. 20.** (1) Правата, предоставени на потребителите по този закон, не могат да се ограничават. Всяка уговорка, с която предварително се изключват или ограничават правата на потребителите, е недействителна.

(2) Отказът от права, предоставени на потребителите по този закон, е недействителен.

(3) Когато договорът за потребителски кредит е непосредствено свързан с територията на Република България или с територията на друга държава - членка на Европейския съюз, или с територията на повече държави - членки на Европейския съюз, потребителят не може да бъде лишен от защитата, предоставена му по този закон, или от защитата, предоставена му от законодателството на друга държава - членка на Европейския съюз.

32. **Чл. 21.** (1) Всяка клауза в договор за потребителски кредит, имаща за цел или резултат заобикаляне изискванията на този закон, е нищожна.

(2) Всяка клауза в договор за потребителски кредит с фиксиран лихвен процент, която определя обезщетение за кредитора, по-голямо от посоченото в чл. 32, ал. 4, е нищожна.

33. **Чл. 22.** (Доп. - ДВ, бр. 35 от 2014 г., в сила от 23.07.2014 г.) Когато не са спазени

изискванията на чл. 10, ал. 1, чл. 11, ал. 1, т. 7 - 12 и 20 и ал. 2 и чл. 12, ал. 1, т. 7 - 9, договорът за потребителски кредит е недействителен.

34. **Чл. 23.** Когато договорът за потребителски кредит е обявен за недействителен, потребителят връща само чистата стойност на кредита, но не дължи лихва или други разходи по кредита.
35. **Чл. 24.** За договора за потребителски кредит се прилагат и чл. 143 - 148 от Закона за защита на потребителите.
36. **Чл. 26.** (1) Кредиторът може да прехвърли вземането си по договор за потребителски кредит на трето лице само ако договорът за потребителски кредит предвижда такава възможност.
- (2) Когато кредиторът прехвърли вземанията си по договора за потребителски кредит на трето лице, потребителят има право да направи спрямо това трето лице всички възражения, които има към първоначалния кредитор, включително възраженията за прихващане.
- (3) Недействителна е всяка клауза от договора за потребителски кредит, която изключва или ограничава правото на потребителя по ал. 2.
- (4) Кредиторът информира потребителя за прехвърляне на вземането по ал. 1, освен когато първоначалният кредитор по споразумение с новия кредитор продължава да администрира кредита по отношение на потребителя.
37. **Чл. 28.** (1) Когато при предоставяне на кредит за придобиване на стоки или услуги потребителят не получи удовлетворение на правата си от продавача или доставчика, той има право да предяви претенциите си срещу кредитора по свързания договор за кредит.
- (2) В случаите по ал. 1 потребителят има право да иска от кредитора обезщетение за разликата между договореното и реално доставеното, когато са налице едновременно следните условия:
1. потребителят е получил кредит за придобиване на стоки или услуги от лице, различно от продавача или доставчика;
 2. между кредитора и продавача на стоката или доставчика на услугата е сключено предварително споразумение, според което кредити за придобиване на предлаганите от продавача или доставчика стоки и услуги ще бъдат предоставяни единствено от този кредитор;
 3. потребителят е получил кредит в рамките на споразумението по т. 2;
 4. стоките или услугите, за придобиването на които е получен кредитът, не са доставени на потребителя, доставени са частично или не съответстват на договора за продажба или за доставка, и
 5. потребителят е предявил правото си на обезщетение към доставчика, но не е бил удовлетворен.
- (3) Когато потребителят упражни правото си на отказ от сключения договор за

доставка на стоки или предоставяне на услуги, той не е обвързан от клаузите на свързания с него договор за потребителски кредит.

38. **Чл. 33.** (1) При забава на потребителя кредиторът има право само на лихва върху неплатената в срок сума за времето на забавата.

(2) Когато потребителят забави дължимите от него плащания по кредита, обезщетението за забава не може да надвишава законната лихва.

(3) Кредиторът не може да откаже да приеме частично плащане по потребителски кредит.

39. **§ 2.** (Доп. - ДВ, бр. 91 от 2012 г., в сила от 01.01.2013 г.) Този закон въвежда разпоредбите на Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 23 април 2008 г. относно договорите за потребителски кредити и за отмяна на Директива 87/102/ЕИО на Съвета (ОВ, L 133/66 от 22 май 2008 г.) и на Директива 2011/90/ЕС на Комисията от 14 ноември 2011 г. за изменение на част II на Приложение I към Директива 2008/48/ЕО на Европейския парламент и на Съвета, в която са предвидени допълнителни допускания за изчисляването на годишния процент на разходите (ОВ, L 296/35 от 15 ноември 2011 г.).“

40. **3.3. Закон за защита на потребителите** (обн. ДВ, бр. бр.99 от 9 декември 2005 г., в сила от 10.06.2006 г.; посл. доп. ДВ, бр. 20 от 11 март 2022 г.):

41. **Чл. 143.** (Изм. - ДВ, бр. 100 от 2019 г.) (1) Неравноправна клауза в договор, сключван с потребител, е уговорка във вреда на потребителя, която не отговаря на изискването за добросъвестност и води до значително неравновесие между правата и задълженията на търговеца или доставчика и потребителя.

(2) Неравноправна е клаузата, която:

1. освобождава от отговорност или ограничава отговорността на производителя, търговеца или доставчика, произтичаща от закон, в случай на смърт или телесни повреди на потребителя, причинени в резултат на действие или бездействие от страна на търговеца или доставчика;

2. изключва или ограничава правата на потребителя, произтичащи от закон, по отношение на търговеца или доставчика или на друго лице при пълно или частично неизпълнение или неточно изпълнение на договорни задължения, включително изключва възможността за прихващане на задължение към търговеца или доставчика с друго насрещно вземане, което има спрямо него;

3. поставя изпълнението на задълженията на търговеца или доставчика в зависимост от условие, чието изпълнение зависи единствено от неговата воля;

4. позволява на търговеца или доставчика да задържи заплатените от потребителя суми, в случай че последният откаже да сключи или да изпълни договора, като същевременно не предвижда право на потребителя да получи обезщетение на същата стойност при неключване или неизпълнение на договора от страна на търговеца или доставчика;

5. задължава потребителя при неизпълнение на неговите задължения да заплати необосновано високо обезщетение или неустойка;

6. позволява на търговеца или доставчика да се освободи от задълженията си по договора по своя преценка, като същата възможност не е предоставена на потребителя, както и да задържи сума, получена за престация, която не е извършил, когато сам прекрати договора;

7. позволява на търговеца или доставчика да прекрати действието на безсрочен договор без предизвестие, освен когато има сериозни основания за това;

8. предвижда необосновано кратък срок за мълчаливо съгласие за продължаване на договора при непротивопоставяне на потребителя;

9. предвижда автоматично продължаване на срочен договор, ако потребителят не заяви желание за прекратяването му, и срокът, в който трябва да направи това, е прекалено отдалечен от датата, на която изтича срочният договор;

10. налага на потребителя приемането на клаузи, с които той не е имал възможност да се запознае преди сключването на договора;

11. позволява на търговеца или доставчика да променя едностранно условията на договора въз основа на непредвидено в него основание;

12. позволява на търговеца или доставчика да променя едностранно без основание характеристиките на стоката или услугата;

13. предвижда цената да се определя при получаването на стоката или предоставянето на услугата или дава право на търговеца или доставчика да увеличава цената, без потребителят да има право в тези случаи да се откаже от договора, ако окончателно определената цена е значително завишена в сравнение с цената, уговорена при сключването на договора;

14. дава право на търговеца или доставчика да определи дали стоката или услугата отговаря на посочените в договора условия или му предоставя изключително право да тълкува клаузите на договора;

15. налага на потребителя да изпълни своите задължения, дори и ако търговецът или доставчикът не изпълни своите;

16. дава възможност на търговеца или доставчика без съгласието на потребителя да прехвърли правата и задълженията си по договора, когато това може да доведе до намаляване на гаранциите за потребителя;

17. изключва или възпрепятства правото на предявяване на иск или използването на други средства от страна на потребителя за решаването на спора, включително задължава потребителя да се обръща изключително към определен арбитражен съд, който не е предвиден по закон; ограничава необосновано средствата за доказване, с които потребителят разполага, или му налага тежестта на доказване, която съгласно приложимото право би трябвало да бъде за сметка на другата страна по договора;

18. ограничава обвързаността на търговеца или доставчика от поети чрез негови представители задължения или поставя неговите задължения в зависимост от

спазването на определено условие;

19. не позволява на потребителя да прецени икономическите последици от сключването на договора;

20. поставя други подобни условия.

42. **Чл. 144.** (1) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 2019 г.) Разпоредбата на чл. 143, ал. 2, т. 7 не се прилага за клаузи, при които доставчикът на финансови услуги си запазва правото при наличие на основателна причина едностранно и без предизвестие да прекрати договор, сключен за неопределен срок, при условие че доставчикът на финансовите услуги се е задължил да извести незабавно другата страна/страни по договора за неговото прекратяване.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 2019 г.) Разпоредбата на чл. 143, ал. 2, т. 11 не се прилага за клаузи, при които:

1. (изм. - ДВ, бр. 61 от 2014 г., в сила от 25.07.2014 г.) доставчикът на финансови услуги си запазва правото при наличие на основателна причина да промени без предизвестие лихвен процент, дължим от потребителя или на потребителя, или стойността на всички други разходи, свързани с финансовите услуги, при условие че доставчикът на финансовата услуга е поел задължение да уведоми за промяната другата страна/страни по договора в 7-дневен срок и другата страна/страни по договора има правото незабавно да прекрати договора;

2. търговецът или доставчикът на финансовите услуги си запазва правото да промени едностранно условията на безсрочен договор, при условие че се е задължил в тридневен срок да информира потребителя за промените и потребителят има правото да прекрати договора.

(3) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 2019 г.) Разпоредбите на чл. 143, ал. 2, т. 7, 11 и 13 не се прилагат по отношение на:

1. сделките с ценни книжа, финансови инструменти и други стоки или услуги, чиято цена е свързана с колебанията/измененията на борсовия курс или индекс или с размера на лихвения процент на финансовия пазар, които са извън контрола на търговеца или доставчика на финансови услуги;

2. договорите за покупка или продажба на чужда валута, пътнически чекове или международни парични преводи в чужда валута.

(4) (Изм. - ДВ, бр. 100 от 2019 г.) Разпоредбата на чл. 143, ал. 2, т. 13 не се прилага при клаузи за индексирание на цени, при условие че клаузите са законосъобразни и методът за промяна на цените е описан подробно и ясно в договора.

43. **Чл. 145.** (1) Неравноправната клауза в договор, сключен с потребителя, се преценява, като се вземат предвид видът на стоката или услугата - предмет на договора, всички обстоятелства, свързани с неговото сключване към датата на сключването, както и всички останали клаузи на договора или на друг договор, от който той зависи.

(2) Преценяването на неравноправната клауза в договора не включва определянето на основния му предмет, както и съответствието между цената или възнаграждението, от една страна, и стоката и услугата, която ще бъде доставена или извършена в замяна, от друга страна, при условие че тези клаузи на договора са ясни и разбираеми.

44. **Чл. 146.** (1) Неравноправните клаузи в договорите са нищожни, освен ако са уговорени индивидуално.

(2) Не са индивидуално уговорени клаузите, които са били изготвени предварително и поради това потребителят не е имал възможност да влияе върху съдържанието им, особено в случаите на договор при общи условия.

(3) Обстоятелството, че някои условия са индивидуално уговорени, не изключва прилагането на този раздел към останалата част от договора.

(4) Когато търговецът или доставчикът твърди, че определено условие от договора е индивидуално уговорено, тежестта за доказването пада върху него.

(5) Наличието на неравноправни клаузи в договор, сключен с потребител, не води до неговата нищожност, ако договорът може да се прилага и без тези клаузи.

45. **Чл. 147.** (1) Клаузите на договорите, предлагани на потребителите, трябва да бъдат съставени по ясен и недвусмислен начин.

(2) При съмнение относно смисъла на определено условие то се тълкува по благоприятен за потребителя начин. (...)

46. **§ 13а.** (Нов - ДВ, бр. 64 от 2007 г., в сила от 08.09.2007 г.) Този закон въвежда разпоредбите на: ... 9. Директива 93/13/ЕИО на Съвета относно неравноправните клаузи в потребителските договори... .“

47. **3.4. Закон за задълженията и договорите** (обнародван, ДВ., бр. 275 от 22 ноември 1950 г., в сила от 1 януари 1951 г., посл. изменен в ДВ, бр. 35 от 27 април 2021 г.):

48. **„Чл. 22.** Може да се договаря и в полза на трето лице. Уговорката в полза на третото лице не може да бъде отменена, след като то е заявило на обещателя или на уговарящия, че иска да се ползува от нея. Уговарящият може да си запази правото да отмени тая уговорка или да замени третото лице.

Обещателят може да противопостави на третото лице възраженията, които произтичат от договора, но не и възраженията от други отношения с уговарящия.

Ако договорът, от който третото лице черпи правото си, бъде отменен по иск на кредиторите на уговарящия, третото лице е длъжно да върне само онова, което уговарящият е дал по договора.

49. **Чл. 86.** При неизпълнение на парично задължение длъжникът дължи обезщетение в размер на законната лихва от деня на забавата. За действително претърпени вреди в по-висок размер кредиторът може да иска обезщетение

съобразно общите правила.

Размерът на законната лихва се определя от Министерския съвет.

50. **Чл. 138.** С договора за поръчителство поръчителят се задължава спрямо кредитора на друго лице да отговаря за изпълнение на неговото задължение. Този договор трябва да бъде извършен в писмена форма.

Поръчителство може да съществува само за действително задължение. То може да се поеме и за бъдещо, и за условно задължение.

51. **Чл. 141.** Поръчителят е задължен солидарно с главния длъжник.

Ако неколцина са поръчителствували за един и същ длъжник и за едно и също задължение, всеки от тях отговаря за цялото задължение, освен ако има съглашение за разделянето му.

52. **Чл. 142.** Поръчителят може да противопостави на кредитора всички възражения, принадлежащи на длъжника, както и да направи прихващане с вземане на длъжника към кредитора. Той не губи тия права и когато длъжникът се е отказал от тях или е признал своето задължение.

53. **Чл. 143.** [1]Поръчителят, който е изпълнил задължението, може да иска от длъжника главницата, лихвите и разноските, които е направил, след като го е уведолил за предявения срещу него иск. Той има право и на законни лихви върху заплатените суми от деня на плащането.

54. **Чл. 146.** Поръчителят, който е изпълнил задължението, встъпва в правата, които кредиторът има срещу длъжника, макар и длъжникът да не е знаел за даденото поръчителство.

Поръчителят встъпва и в правата на кредитора срещу третите лица, които са учредили залог или ипотека за задължението, но само до размера, в който би имал иск срещу тях, ако те биха били поръчители.

Поръчителството се погасява, когато поради действията на кредитора поръчителят не може да встъпи в правата му.

55. **Чл. 147.** Поръчителят остава задължен и след падежа на главното задължение, ако кредиторът е предявил иск против длъжника в течение на шест месеца. Това разпореждане се прилага и в случая, когато поръчителят изрично е ограничил своето поръчителство до срока на главното задължение.

Продължението на срока, дадено от кредитора на длъжника, няма действие спрямо поръчителя, ако той не е дал съгласието си за това.“

56. **3.5. Постановление № 426 от 18. декември 2014 г. за определяне размера на законната лихва по просрочени парични задължения** (Обнародвано в ДВ, бр. 106 от 23. декември 2014 г., в сила от 1 януари 2015 г.):
57. **Член единствен.** (1) Определя годишния размер на законната лихва за просрочени парични задължения в размер на основния лихвен процент на Българската народна банка в сила от 1 януари, съответно от 1 юли, на текущата година плюс 10 процентни пункта.
58. (2) Дневният размер на законната лихва за просрочени парични задължения е равен на 1/360 част от годишния размер, определен по ал. 1.
59. (3) Лихвеният процент по ал. 1 в сила от 1 януари на текущата година е приложим за първото полугодие на съответната година, а лихвеният процент в сила от 1 юли е приложим за второто полугодие.

Допълнителна разпоредба

60. **§ 1.** Постановлението въвежда изисквания на Директива 2011/7/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 16 февруари 2011 г. относно борбата със забавяне на плащането по търговски сделки (ОВ, L 48/1 от 23 февруари 2011 г.).
61. **3.6. Закон за съдебната власт** (обнародван, ДВ, бр. 64 от 7 август 2007г.; посл. изм., ДВ, бр. 83 от 22 октомври 2019 г.)
62. **Чл. 130.** (2) Тълкувателните решения и тълкувателните постановления са задължителни за органите на съдебната и изпълнителната власт, за органите на местното самоуправление, както и за всички органи, които издават административни актове.
63. **3.7. Кодекс за застраховането** (обнародван, ДВ, бр. 102 от 29 декември 2015 г., в сила от 01.01.2016 г.; посл. изм., ДВ, бр. 25 от 29 март 2022 г.)

64. **„Застраховане**

Чл. 3. (1) Застраховането е дейност по осигуряване на застрахователно покритие на рискове по силата на договор, изразяващо се в набиране и разходване на средства, предназначени за изплащане на обезщетения и други парични суми при настъпване на събития или сбъждане на условия, предвидени в договор или в закон, както и в пряко свързаните с това дейности, ...

65. **Лицензиране на дейност по застраховане или презастраховане**

Чл. 28. (1) Лице със седалище в Република България има право да извършва дейност по застраховане или презастраховане на територията на Република България след получаване на лиценз от комисията при условията на този кодекс.

(2) Лице, което не е получило лиценз за дейност по застраховане, няма право да предлага или сключва договор, с който се поема застрахователен риск.“

66.

Лицензи

Чл. 29. (1) Лицензът на застраховател се издава за дейност по застраховане по:

1. един или повече класове застраховки по раздел I от приложение № 1 (животозастраховане);
2. един или повече класове застраховки по раздел II от приложение № 1 (общо застраховане).

67.

Приложение № 1

КЛАСОВЕ ЗАСТРАХОВКИ

Раздел I

Класове животозастраховане

(...)

Раздел II

Класове общо застраховане

A. Класификация на рисковете според класа застраховка:

(...)

14. Кредити:

- несъстоятелност (обща);
- експортен кредит;
- кредит на вноски;
- ипотечи;
- земеделски (селскостопански) кредит.

15. Гаранции:

- преки гаранции;
- косвени гаранции.

16. Разни финансови загуби:

- рискове, свързани със заетостта;
- недостатъчност на доход (общо);
- лошо време;
- пропуснати ползи;
- продължителни общи разходи;
- непредвидени търговски разходи;
- загуба на пазарна стойност;
- загуба на наем или доход;
- други косвени търговски загуби;
- други нетърговски финансови загуби;

– други видове финансови загуби. (...)“

68. **3.8. Национална съдебна практика:**

69. Цитирана е съдебна практика на Върховния касационен съд – която има задължителен характер с оглед чл. 130 ЗСВ (вж. горе), и определения по конкретни дела, които нямат задължителен характер. Цитирана е и практика на контролната инстанция на настоящия съд по дела в рамките на заповедното производство – Софийския градски съд. Определенията на Софийския градски съд са цитирани по правноинформационна система, тъй като този съд не публикува актовете си, с които слага край на производството, различни от решения по искиви производства.

70. **3.8.1. Тълкувателно решение № 4/2013 г. от 18.06.2014 г. на Общото събрание на гражданската и търговската колегия (ОСГТК) на Върховния касационен съд за заповедното производство (публикувано на: <https://www.vks.bg/talkuvatelni-dela-osgtk/vks-osgtk-tdelo-2013-4-reshenie.pdf>)**

71. „2.б. Срокът по чл. 147, ал. 1 ЗЗД е краен и преклузивен. За разлика от погасителната давност с изтичането му не се погасява възможността за принудително изпълнение, а се прекратява самото поръчителство. Преклузивните срокове, за разлика от давностните /чл.120 ЗЗД/, се прилагат от съда служебно. В този смисъл изтичането на посочения срок към датата на подаване на заявлението е абсолютно основание за отхвърляне на същото, доколкото по силата на чл.7, ал.1 ГПК съдът има служебното задължение да следи за допустимостта на извършваните от страните процесуални действия.“

72. **3.8.2. Тълкувателно решение № 5/2019 г. от 21.01.2022 г. на ОСГТК на Върховния касационен съд:**

73. „При уговорено погасяване на главното задължение на отделни погасителни вноски с различни падежи, шестмесечният срок по чл. 147, ал. 1 ЗЗД започва да тече от настъпване на изискуемостта на целия дълг, включително в хипотеза на предсрочна изискуемост.“

74. **3.8.3. Определение № 5389/01.03.2019 г. по въззивно частно гражданско дело № 2165/2019 г. на Софийския градски съд, II-б въззивен състав (поради практиките на СГС да не публикува финални актове по частни дела, не е достъпно в интернет):**

75. „Съществено за поръчителството е, че то е поето като обезпечение за чужд дълг и само наличието на такъв обуславя отговорността на поръчителя да плати. Съществуването на главен дълг е предпоставка поръчителят да изпълни вместо кредитополучателя. Въпросът е дали, ако плати след преклузивния срок по чл. 147, ал. 1 ЗЗД, за поръчителя ще възникне правото на регресен иск срещу неизправния длъжник. Възражението за изтичане на преклузивния срок по чл. 147, ал. 1 ЗЗД е лично

и принадлежи на поръчителя. То е правопогасяващо, тъй като с изтичането на този срок се прекратява договора (sic) за поръчителство. Само той може да се позове на него, когато кредиторът потърси изпълнение и иска да ангажира отговорността му за чужд дълг. Затова дори и поръчителят да е платил след шестмесечния срок, за него е възникнало правото на обратен иск срещу неизплатения длъжник за всичко, което е платил. Той не се е възползвал от предоставената му от закона възможност да възрази на кредитора, че поръчителството е прекратено /Опр. № 184/17.02.2016 г. по гр. д. № 568/2016 г., I ГО на ВКС/.

76. *Забележка на съдията-докладчик: Цитираното определение е такова за недопускане на дело до касация и не формира съдебна практика по съществуването на спора, тъй като СГС цитира преразказа на обжалвания акт на въззивния съд по последното дело, който не е бил предмет на касационна проверка по същество*

4. ФАКТИТЕ ПО СПОРОВЕТЕ:

77. **4.1. По гражданско дело № 49315/2022 г.:**

78. Ищецът твърди, че е сключил на 19.01.2021 г. договор за кредит с „Изи асет мениджмънт“ АД – небанкова финансова институция, по силата на който е следвало да получи 1250 лева. Договорът е бил с лихвен процент от 35 % годишно и годишен процент на разходите (ГПР) – 41,34 %.

79. В чл. 4 от договора е предвидено, че ищецът следвало да представи обезпечение чрез две физически лица – поръчители, избрани от него, или банкова гаранция. Поръчителите следвало да имат нетно трудово възнаграждение от поне 1000 лева, да работят по безсрочен трудов договор, както и да не са изтеглили или да не обезпечават други кредити.

80. В договора за кредит не се твърди да е предвидена клауза относно последиците при неизпълнение на това задължение на потребителя.

81. На датата на отпускане на кредита – 19.01.2021 г., ищецът бил сключил и договор за обезпечаване на поръчителство с ответника – „Файненшъл България“ ЕООД (дъщерно дружество на „Изи асет мениджмънт“ АД), по силата на който последното дружество се задължило да заплати задължението на длъжника към първоначалния кредитор, ако последният поиска това (т.е. да сключи договор за поръчителство пред кредитора). За поемането на това задължение „Файненшъл България“ ЕООД следвало да получи възнаграждение в размер на 500 лева, което се заплаща като надбавка към вноските по кредита директно на първоначалния кредитор – „Изи асет мениджмънт“ АД.

82. Ищецът оспорва договора за кредит поради това, че цената, платена за услугата на поръчителя не е била включена и изчислена в годишния процент на разходите, а оспорва и договора за поръчителство поради това, че възнаграждението по него е прекомерно.

83. Ответникът твърди, че ищецът е сключил договора за поръчителство доброволно, като същият не съдържа неравноправни клаузи.

84. **4.2. По гражданско дело № 51629/2023 г.:**

85. Фактическата обстановка и исканията на страните са почти същите като по първото дело, като единствените разлики са, че датата на сключване на договорите с ищцата е 17.01.2020 г., изтеглената сума – 2250 лева, лихвеният процент – 40 % годишно, ГПР – 49 % годишно, а възнаграждението на поръчителя – 900 лева.

86. **5. ВРЪЗКА С ПРАВОТО НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ НЕОБХОДИМОСТ ОТ ТЪЛКУВАНЕ:**

87. **5.1. Връзка на договора за кредит и договора за поръчителство – първи три въпроса:**

88. На първо място настоящият съдебен състав следва да изясни доколко договорът за кредит, сключен от длъжниците в производствата и договорът за поръчителство имат връзка помежду си за целите на упражняване на преценката за неравноправност на клаузите в тях.

89. В случая съществуват основателни съмнения, че договорите за поръчителство се сключват най-вече с цел да се заобиколи ограничението в чл. 19 от Закона за потребителския кредит, който предвижда максимален размер на ГПР по договор за потребителски кредит. Поради това от длъжниците се иска да сключат договор за поръчителство, за да им се предостави кредит, от който имат нужда.

90. От практиката на настоящия съдебен състав е известно, че в тези случаи често кредиторите използват непредоставянето на обезпечение от кредитополучателя като основание за начисляване на неустойка. Трайна е съдебната практика на българските съдилища, че подобна клауза за неустойка противоречи на добрите нрави и често е неравноправна. По делата, по които се отправят преюдициални въпроси обаче не е налице такава ситуация – предоставянето на обезпечение е условие за отпускане на кредита, или условие за бързото му отпускане.

91. При това положение съдът следва да извърши служебна проверка за неравноправност на клаузите както на първоначалния договор за кредит, така и на договора за предоставяне на поръчителство. Последният по българското законодателство се квалифицира като договор за поръчка по чл. 280 ЗЗД – бъдещият поръчител да се задължи пред първоначалния кредитор да заплати задължението на длъжника. Това е така, тъй като съгласно българското право договорът за поръчителство е отделен от основния договор за кредит, като страните по договор са кредиторът и поръчителят (чл. 138, ал. 1 ЗЗД). Така задължението за поръчителство за конкретния договор за кредит и цената за предоставяне на тази финансова услуга биха се явили основен предмет на този договор за поръчителство, за който не може да се

прави проверка за неравноправност – чл. 4, пар. 2 от Директива 1993/13/ЕИО. Това тълкуване е в съответствие с указанията на Съда на Европейския съюз, дадени напр. в т. 62 от Решение от 16.07.2020 г. по съединени дела C-224/19 and C-259/19 *Caixabank* и цитираната там съдебна практика – тъй като става въпрос за договор между длъжника-потребител и професионален поръчител, страните не са същите като по договора за кредит и задълженията им са други, като ако не се уговорят поръчителството и цената, договорът не би могъл да съществува.

92. Възниква въпросът обаче дали в специфична ситуация като настоящата определянето на договора за осигуряване на поръчителство като отделна сделка с различен основен предмет от този на договора за кредит е в състояние да гарантира ефективна защита на потребителите съгласно задължението на държавите по чл. 7, пар. 1 от Директива 1993/13/ЕИО. В това отношение няма съмнение, че договорът за поръчителство, е сключен между различни страни спрямо тези по първоначалния договор и съдържа различни права и задължения.

93. Има обаче редица основания да се приеме, че двата договора на практика уреждат едно единно отношение, което цели да обезпечи увеличаване на дълга на кредитополучателя – потребител. Първата индикация в това отношение е, че потребителят според условията на основния договор за кредит не може да избира поръчител – той е длъжен да приеме онзи, който кредиторът посочи, ако сам не си е намерил поръчител. В случаите по първото дело, както и по всички дела от третото до осмото включително поръчителят пък е пряко свързано с кредитодателя лице – дъщерно дружество.

94. На второ място всички договори за поръчителство са сключени с възнаграждение, което е повече от 75 % от общата сума, която трябва да се изплати по кредита, а в един случай – и над 100 %. На трето място – цената за поръчителството се плаща на същите дати като падежите на вноските по кредит и от гледна точка на потребителя се превръща в част от задължението по договор за кредит.

95. На последно, но не по важност, място цената на поръчителството не е посочена в ГПР по главния договор за кредит и значително утежнява разходите по него в нарушение на национални правила – чл. 19, ал. 3 и 4 ЗПКр.

96. От друга страна следва да се даде отговор и на още един въпрос, свързан с характера на договора за поръчителство, сключен по поръчка на потребител, но с лице, което първоначалният кредитор избира едноличния. Така ограниченият избор на потребителя на практика го поставя към датата на сключване на договора за кредит в неизвестност кой следва да е поръчителят, към който ще се задължи, и при какви условия.

97. Това предпоставя два въпроса – на първо място дали може да се приеме при наличие на такава двойна договорна връзка (договор за кредит и за поръчка за поръчителство) съдържанието на договора за поръчителство да се приеме, че е изцяло в нарушение на т. 1, б. „и“ от приложението към Директива 93/13/ЕИО. При това положение, но само в случай, че двата договора се тълкуват като единна облигационна

връзка, настоящият съдебен състав би могъл да приеме, че целият договор за поръчителство е недействителен. Това е така, тъй като основният предмет на договора не за осигуряване на поръчителство не се определя от потребителя, а той е принуден да приеме избраното от първоначалния кредитор лице.

98. На второ място обаче липсата на известен поръчител може да се приеме и за неяснота на първоначално сключения договор за кредит – неосигуряването на поръчител по този договор би могло да доведе, ако клаузата е действителна, до неизпълнение на договора, което ще доведе до предсрочна изискуемост съгласно общите условия по договора за кредита по второто и третото дело, а в останалите случаи – до усвояване на кредита със закъснение. Поради това следва да се даде отговор на въпроса дали въвеждане в договора за кредит на задължение за сключване на договор за поръчителство с лице, посочено от кредитора, може да се смята съгласно т. 1, б. „и“, „й“ и „м“ от приложението към Директива 93/13/ЕИО за неравноправна клауза в такъв договор.

99. **5.2. Относно връзката на практиката за посочване на поръчител от първоначалния кредитор с неравноправния характер на клаузите по договора – четвърти и пети въпрос:**

100. Съгласно практиката на Съда на Европейския съюз – т. 43 – 44 от Решението по дело C-453/10 *Pereničová u Perenič* и т. 48 – 50 от Решението по дело C-109/17 *Bankia SA* включването на клауза в договор в резултат на прилагане на нелоялна търговска практика по смисъла на Директива 2005/29/ЕО е елемент от преценката за неравноправност по смисъла на чл. 4 от Директива 93/13/ЕИО.

101. Настоящият съдебен състав намира, че размерът на задълженията на длъжниците в осемте висящи производства зависи от това дали същите ще предоставят или не поръчителство на кредитора. При това възниква необходимост да се прецени дали изборът на кредитора на поръчител, който става задължителен за потребителите, може да се тълкува като нелоялна търговска практика по смисъла на Директива 2005/29/ЕО.

102. Във връзка с това настоящият съд следва да получи отговор на въпроса дали нелоялният характер на практиката като агресивна съгласно чл. 8 от Директива 2005/29/ЕО в случая може да се определи само с оглед вида на сделката между страните – договор за кредит, и предвидените последици от неосигуряване на поръчител, или тази преценка следва да се прави и на база на други фактори.

103. От друга страна настоящият съдебен състав намира, че с оглед характера на производството като едностранно за него би възникнало затруднение, в случай че трябва да приложи правилата за пълна преценка за наличие на нелоялна търговска практика, тъй като потребителите все още не са страна в заповедните дела. Съгласно указанията на Съда на Европейския съюз по т. 38 от Решението от 11.05.2020 г. по дело

C-511/17 *Lintner* в едностранни производства като заповедното съдът може да откаже да даде защита на страна по договор и в случаите, когато не е установил със сигурност, но има обосновано съмнение, че дадена клауза може да се окаже неравноправна по смисъла на Директива 93/13/ЕИО.

104. Това задължение следва от изискването на чл. 7 от Директива 93/13/ЕИО за осигуряване на ефективни средства за защита на потребителите срещу обвързването им с неравноправни клаузи. В случая обаче основателното съмнение на съда за неравноправност на една клауза в договора се поражда от още едно евентуално основателно съмнение – че клаузата е станала част от договора въз основа на ползване на агресивна търговска практика съгласно чл. 8 от Директива 2005/29/ЕО. Следва да се отговори на въпроса дали в този случай евентуалното съмнение относно нелоялния характер на търговската практика може да доведе до извод за обосновано съмнение и за неравноправност на клауза съгласно чл. 4, пар. 1 от Директива 93/13/ЕИО.

105. **5.3. Ефективно прилагане на срока за освобождаване на поръчителя от задълженията му спрямо кредитора и спрямо потребителя – шести въпрос:**

106. Още един въпрос се поражда във връзка с оглед на наложилата се съдебна практика относно приложението на срока за освобождаване на поръчителя от отговорност съгласно чл. 147 ЗЗД спрямо самия поръчител и спрямо главния длъжник – потребител. Тази практика поставя потребителя – кредитополучател в неяснота относно последиците на договора за потребителски кредит позиция към датата на сключването му, ако е предвидено по договора да има задължително платено поръчителство.

107. Съгласно българския закон – чл. 147 ЗЗД, задълженията на поръчителя за заплащане на главния кредитор се прекратяват, когато последният не предяви иска си спрямо главния длъжник в 6-месечен срок от падежа на вземането. Разпоредбата е императивна. Съгласно разрешението, дадено в мотивите на т. 2б от Тълкувателно решение № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС за заповедното производство (вж. § 76 по-горе), срокът е преклузивен – ако кредиторът не е предявил иска си срещу главния длъжник, правната връзка между него и поръчителя по договора се прекратява изцяло. Плащането на поръчителя или потвърждението на задълженията му спрямо главния длъжник нямат значение за последиците на този срок, тъй като той се следи служебно от съда – това не е давностен срок.

108. Същевременно редица съдебни състави, включително от контролната на настоящия съд инстанция – Софийския градски съд – вж. цитираното в т. 80 Определение № 5385/01.03.2019 г. по въззивно частно гражданско дело № 2165/2019 г. на Софийския градски съд, II-б състав, както и решението, за което не е допусната касация с Определение № 184/17.02.2016 г. по гр. дело № 568/2016 г. на Върховния касационен съд, IV ГО (вж. § 80 по-горе), приемат, че тези изводи за пълно прекратяване на поръчителството могат да се приложат по претенции на кредитора спрямо поръчителя, но не и на последния спрямо длъжника-потребител. Тези съдебни

състави приемат, за разлика от Тълкувателното решение, че прекратяването на поръчителството не е абсолютно, а на него може да се позове единствено поръчителят.

109. Последното виждане, че приложимият по националното право срок за прекратяване (а не погасяване) на отговорността на поръчителя, а оттам – и на всякакви негови регресни права срещу длъжника, създава проблеми с оглед приложението на директивата за потребителските кредити, и по-специално чл. 15, пар. 2 от Директива 2008/48/ЕО. Съгласно последната когато с договор за потребителски кредит са предоставени свързани услуги, ако лицето, което е предоставило на потребителя тези свързани услуги не го направи в съответствие с правилата на договора, потребителят има право да направи своето възражение не само срещу доставчика на услугата, но и срещу кредитодателя.
110. Настоящият съдебен състав има съмнения, че разпоредбата може да е приложима в случая, тъй като освен договора за потребителски кредит длъжниците по всички дела са сключили и договори за осигуряване на поръчителство срещу заплащане, което настоящият съд квалифицира като финансова услуга, получена от потребителя. Ситуацията обаче е особена, защото не кредитът обезпечава получаването на услуга, а обратното – услугата обезпечава предоставянето на кредита.
111. Поради това възниква въпросът дали чл. 15, пар. 2 може да се приложи в случаи, когато поръчителят не е изпълнил задължението си да откаже плащане поради изтичане на срока на отговорността си по националния закон, като се позове на прекратяване на поръчителството по чл. 147 ЗЗД. Да се приеме подобна конструкция е възможно според дефиницията на чл. 3, б. „н“ от Директива 2008/48/ЕО, ако се приеме, че двата договора в случая са едно цяло, и се финансират взаимно, тъй като потребителят заплаща за поръчителството едновременно с вноските по договора за кредит.
112. Ако разпоредбата е приложима и спрямо поръчителя, следва да се отговори и на въпроса дали тя се прилага не само спрямо насрещните права, които потребителят би могъл да релевира по договор за доставка на услуги спрямо доставчика на услугите, а и спрямо негови процесуални възражения – напр. за отказ да плати по регресна претенция на лице, чието задължение е било вече погасено.
113. Независими от отговора на предходния въпрос следва да се разгледа и съвместимостта с правото на Съюза националната съдебна практика, според която поръчителят може да се позове на изтичане на срока на отговорността си съгласно чл. 147 ЗЗД, тъй като първоначалният кредитор не е предявил в 6-месечен срок от последния падеж на вземането си за вноска по договора за кредит (вж. Тълкувателно решение № 5/2019 г. на ОСГТК на ВКС, по-горе – § 78, по този въпрос) срещу главния длъжник – потребител, но последният не може да се позове на изтичането на този срок срещу поръчителя, който е платил.
114. Ако се приеме тезата от по-предходния абзац – че потребителят, който е сключил договор за обезпечаване на поръчителство, ползва свързана с кредита услуга,

и може да обоснове възражения за неправилно (в нарушение на законовия срок) предоставяне на тази услуга от поръчителя на главния кредитор, то съгласно чл. 15, пар. 2 от 2008/48/ЕО, това възражение би могло да се противопостави на първоначалния кредитор, а по силата на правилата на националния закон, че платилият поръчител има правното положение на първоначалния кредитор (чл. 146, ал. 1 ЗЗД) – и на поръчителя. В този случай изглежда, че практиката на националните съдилища би противоречала на чл. 15, пар. 2 от директивата, ако той може да обхване и възраженията на потребител, който е обезпечил кредита си с платено поръчителство от свързан с кредитодателя търговец.

115. Дори и чл. 15, пар. 2 от Директива 2008/48/ЕО да не се прилага в случая обаче, следва да се отговори на въпроса дали подобна практика на националните съдилища, на която поръчителят се позовава с изрична клауза по третото дело, по което е отправен преюдициален въпрос, разчитайки на противоречията на националните съдилища по въпроса, не противоречи на изискването на чл. 7 от Директива 1993/13/ЕИО, тъй като позволява на институционалния поръчител сам да определя обема на задължението си в противоречие с т. 1, б. „б“ и „в“ от Приложение № 1 към последната директива. Така ако този поръчител избере да възрази срещу първоначалния кредитор, че се иска плащане от поръчителя след изтичане на срока по чл. 147 ЗЗД, то по длъжникът – кредитополучател няма да дължи на поръчителя вноските по кредита. Ако обаче поръчителят откаже да възрази и плати, макар и съгласно т. 26 от Тълкувателно решение № 4/2013 г. на ОСГТК на ВКС за заповедното производство такова задължение да не съществува за него, доколкото потребителят като главен длъжник не може да се позове според цитираната по-горе съдебна практика на изтичането на срока на поръчителството, той би останал длъжен на поръчителя. Така изпълнението или не на договора за поръчителство се предоставя изцяло на волята на поръчителя.

116. Поне по едно от делата това действие следва от изрична договорна клауза, която се основава на противоречиво тълкуване от националните съдилища на правилата за противопоставимост на срока, които би следвало да се базират на императивни правила на закона (съгласно текста на чл. 147 ЗЗД) относно съдържанието на договора за поръчителство, от чиято защита длъжникът – потребител се лишава. Така на практика противоречието в националната съдебна практика позволява на поръчителя да формулира условия на договора за поръчителство, като лишава потребителската защита съгласно националното право от полезен ефект.

117. Поради това следва да се даде отговор дали принципът на ефективна защита на потребителя от неравноправни клаузи в договора за осигуряване поръчителство – тези, които предвиждат как търговецът, поел задължение за поръчителство, ще постъпва при искане за плащане на първоначалния кредитор, представено пред него след изтичане на срока за поръчителстване, изключва приложение на национална съдебна практика, която предвижда, че възражението за изтекъл срок на поръчителството може да се прави само лично от поръчителя.

118. Отговорът на въпроса следва да се даде и в светлината на правилото на чл. 5 от Директива 93/13/ЕИО, което предвижда, че клаузите в договорите с потребителите следва да се формулират на ясен език и всяка неяснота следва да се тълкува в полза на потребителя. Въпросът е дали това правило позволява неяснотата на съдебната практика по определен въпрос на националното право да се използва за неясно тълкуване на договорни клаузи във вреда на потребителя, както е в случая – поръчителят използва неяснотата на съдебната практика, за да заяви, че няма да се ползва от свое право, уредено в защита на потребителя, чието задължение обезпечава.
119. **5.4. Отражение на плащането за поръчителство върху определянето на ГПР в договора за кредит:**
120. Следващите три въпроса, които настоящият съд отправя, са идентични на тези, поставени пред Съда на Европейския съюз по неприключилото дело *C-714/22 Профи кредит България*. Те засягат въпросите относно задължението на кредитора по договор за потребителски кредит да посочи ясно годишния процент на разходите в текста на договора за кредит, за да не заблуждава потребителя относно сравними оферти за финансиране.
121. Препращайки изцяло към мотивите на преюдициалното запитване, отправено от друг състав на Софийския районен съд по делото, цитирано по-горе, настоящият съдебен състав изразява съмнение дали Директива 2008/48/ЕО не въвежда освен изискване за посочване на ГПР в текста на договора за кредит и изискване за посочване на такъв ГПР, който е правилно изчислен в съответствие с методологията, посочена в същата директива. В настоящия случай, доколкото договорите за осигуряване на поръчителство не са част от договора за кредит, то разходите по тях не са взети предвид при определяне на ГПР по договорите за кредит.
122. Настоящият съдебен състав изразява съмнение дали тези разходи за поръчителство следва да формират част от ГПР, особено в случаите когато поръчителят, който ще се съгласи да обезпечи задълженията на потребителя, е избран от първоначалния кредитор, но получава заплащане от длъжника. Съгласно Директива 2008/48/ЕО ГПР представлява годишно изразение на общите разходи по кредита за потребителя по начина, по който са определени в чл. 3, б. „ж“ от същата директива. Дефиницията в тази разпоредба предвижда, че разходите за допълнителни услуги следва да се включват в ГПР, ако ползването на тези услуги е основание за отпускане на кредита или отпускането му при посочените в договора условия. Именно това е и случаят тук – без поръчител или не се отпуска кредит, или отпускането става в значително по-дълги срокове.
123. При преценката дали възнаграждението на поръчителя по свързания договор с длъжника за неговото поръчителство следва да се включва в ГПР на договора за кредит, следва да се даде отговор и дали и при какви условия тези разходи могат да се приемат за част от ГПР, ако длъжникът е имал възможност да предложи алтернативен

поръчител в кратък срок. Поради това следва да се вземе предвид и доброволността на избора, особено с оглед определяне на поръчителя в крайна сметка по волята на първоначалния кредитор, изискванията за одобряване на различен поръчител от този кредитор, където те съществуват – напр. се изисква несъразмерно висок доход или липса на други кредитни задължения, както и срокът за намиране на такъв поръчител от длъжника, което по разглежданите дела е от един до три дена.

124. Освен това следва да се зададе повторно и въпросът дали неправилното посочване на ГПР в договора за кредит може да се приравни на липса на посочване на такъв, тъй като не се изпълнява целта на това информационно изискване – потребителят реално да може да сравни офертите на кредитния пазар. Като следствие от този въпрос във връзка с предвидената в националното право санкция при непосочване на ГПР – нищожност на договора и връщане само на получената като кредит сума, следва да се зададе въпросът и дали приравняването на посочване на неточен ГПР на липса на посочване на такъв въобще няма да доведе и до непропорционалност на санкцията за неправилно изчисление, предвидена в националния закон.

125. Подробни аргументи са изложени в акта за предходно преюдициално запитване, който е публично достъпен на страницата на СЕС в интернет, и няма смисъл да се повтарят.

126. **5.5. Относно правната характеристика на договора за предоставяне на поръчителство и определянето му като застрахователна сделка:**

127. Настоящият съдебен състав има и съмнения за правилната правна квалификация с оглед правилата на правото на Съюза на сделките, с които потребители се съгласяват срещу заплащане определено лице да стане поръчител за техен дълг пред друг кредитор, когато същите се извършват постоянно по занятие. Следва да се посочи, че съгласно цитираната в § 151 съдебна практика съдебни състави на Софийския градски съд и Върховния касационен съд приемат имплицитно, че в тези случаи става въпрос за обикновена сделка на поръчителство, която не е поставена под някакъв лицензионен режим и би могла да се сключва от всяко лице.

128. От друга страна обаче тази сделка предвижда едно лице да се задължи да покрие отговорността на потребителя – длъжник за неплащане на негово конкретно задължение пред кредитора при забава, като за целта длъжникът заплаща цена на услугата. Това задължение прилича по основните си белези – поемане на задължение да се поемат последиците едно бъдещо несигурно събитие с отрицателен характер (неизпълнение на договор) срещу заплащане, което на практика са престациите по договор за застраховка на кредитен риск.

129. Поради това настоящият съдебен състав се нуждае от тълкуване дали договор като сключените с длъжниците в заповедните производства – за осигуряване на поръчителство към техен кредитор срещу заплащане, може да се квалифицира като

застрахователен. Релевантната Директива 2009/138/ЕО не дава дефиниция на съдържанието на застрахователния договор в разпоредбите си, но такава съществува в практиката на Съда на Европейския съюз – в т. 34 от Решение от 23.04.2015 г. по делото С-96/14 *Van Hove* и цитираната там съдебна практика, е прието, че с договора за застраховка застрахователят се задължава срещу предварително плащане на премия да поеме вредите от настъпване на евентуален застрахователен риск, посочен в договора.

130. По висящите пред настоящия съд дела е предвидено такова заплащане, както и вредоносно за потребителя – длъжник събитие – забава за плащане, но изглежда, че липсва посочване на риск, който обичайно се описва като застрахователен. На практика поръчителят обезпечава всяко неплащане от страна на потребителя, независимо от причините за него, вкл. и умишлен отказ за заплащане на кредита. Това донякъде отграничава посочения договор от такъв за застраховка.

131. От друга страна не може да не се вземе предвид, че договорът за поръчителство с институционален поръчител минимизира рисковете за първоначалния длъжник от вредоносно събитие – непогасяване на кредита, а и договорът е възмезден, което го доближава до застраховка. В случая може да се разсъждава дали в този случай потребителят – главен длъжник не действа като застраховател по отношение на първоначалния кредитор, за когото обезпечава гаранция срещу вреди, заплащайки на поръчителя. Поради това следва да се отговори дали такъв договор може да попада в обхвата на понятието „застрахователен договор“ съгласно Директива 2009/138/ЕО и съответно – дали за получаващия премия по такъв договор не възниква задължение за лицензиране по правилата на чл. 14 от посочената директива.

132. С оглед на изложеното, настоящият съдебен състав намира, че следва да спре производството по двете висящи пред него дела и да зададе на Съда на Европейския съюз на основание чл. 267, пар. 1 ДФЕС въпроси относно тълкуването на правото на Съюза.

133. Така мотивиран, Софийският районен съд, 28. състав, на основание чл. 267, пар. 1 ДФЕС,

ОПРЕДЕЛИ:

134. **СПИРА** производството по частно граждански дела №№ **49315** и **51629** по описа за **2023** година на Софийския районен съд, 28. състав.

135. **ОТПРАВЯ** до Съда на Европейския съюз следните въпроси относно тълкуването на правото на Съюза:

136. 1. Следва ли чл. 4, пар. 2 и чл. 6, пар. 1 от Директива 93/13/ЕИО на Съвета относно неравноправните клаузи в потребителските договори (Директива 93/13/ЕИО) да се тълкуват в смисъл, че

когато договор за кредит предвижда задължение на потребителя да сключи договор за поръчителство, по който поръчител е лице, посочено от кредитора, съдържанието на договора за поръчителство не представлява „основен предмет“ на

договора с това трето лице, а част от съдържанието на договора за кредит? Има ли при това значение дали кредиторът и поръчителят са свързани лица?

137. 2. Следва ли т. 1, б. „и“ от приложението към Директива 93/13/ЕИО да се тълкува в смисъл, че

когато потребителят има задължение за осигуряване на поръчител по вече сключен договор за кредит, като една от възможностите това да стане е с ангажиране на посочено от кредитора лице, съдържанието на задължението на потребителя по сключения по-късно в деня на сключване на договора за кредит договор за осигуряване на поръчител следва да се смята за неясно поради невъзможност да избере или предложи лицето, което ще му бъде посочено от кредитора като бъдещ поръчител?

138. 3. При отговор на предходния въпрос в смисъл, че предметът на договора за поръчителство е ясен, следва ли т. 1, б. „и“, „й“ и „м“ от приложението към Директива 93/13/ЕИО да се тълкуват в смисъл, че

когато потребителят е поел задължение за осигуряване на поръчител по вече сключен договор за кредит, като една от възможностите това да стане е с ангажиране на посочено от кредитора лице, съдържанието на задължението на потребителя по договора за кредит следва да се смята неясно и това може да доведе до недействителност на договора за кредит или отделни негови клаузи?

139. 4. Следва ли чл. 4, пар. 1 от Директива 93/13/ЕИО, тълкуван във връзка с чл. 8 от Директива 2005/29/ЕО за нелоялни търговски практики, да се тълкува в смисъл, че

когато лице, което предоставя кредит, предвижда потребителят да сключи договор с посочено от кредитодателя лице, което да обезпечавя вземането му срещу потребителя, представлява винаги случай на възползване от неизгодната позиция на потребителя, и оттам – агресивна търговска практика?

140. 5. При отрицателен отговор на четвъртия въпрос – следва ли чл. 4, пар. 1 и чл. 7 от Директива 93/13/ЕИО, тълкувани във връзка с чл. 8 от Директива 2005/29/ЕО за нелоялни търговски практики, да се тълкуват в смисъл, че

в едностранно съдебно производство като това за издаване на заповед за изпълнение, в което потребителят не участва, съдът може да обоснове съмнение за неравноправност на договорна клауза на основание единствено на съмнение, че клаузата може да е приета от потребителя в резултат на нелоялна търговска практика, или последната следва да се установи със сигурност?

141. 6. Следва ли чл. 15, пар. 2 от Директива 2008/48/ЕО относно договорите за потребителски кредити (Директива 2008/48/ЕО) да се тълкува в смисъл, че

посочената разпоредба се прилага в случаите, когато договорът за кредит е свързан с допълнителна услуга – осигуряване на платено поръчителство от трето лице, и дава възможност на потребителя да предяви не само свои притежателни права поради неправомерно поведение на поръчителя като плащане след изтичане на

законов срок, а и процесуални възражения, които изключват задължението към поръчителя?

142. 7. Допуска ли чл. 15, пар. 2 от Директива 2008/48/ЕО във връзка с принципа за ефективност, или евентуално, ако се приеме, че договорът за кредит и за поръчителство са свързани сделки – чл. 5 и чл. 7 от Директива 93/13/ЕИО във връзка с т. 1, б. „б“ и „в“ от Приложението към същата директива,

национална съдебна практика, според която когато поръчителят по свързан с договор за потребителски кредит, който е получил възнаграждение от потребителя, за да гарантира по договора за кредит, е заплатил на основния кредитор въз основа на клауза в договора въпреки изтичането на законов срок като този по чл. 147 ЗЗД, който според съдебната практика погасява напълно поръчителството, поръчителят въпреки това може да се позове на встъпване в правата на първоначалния кредитор и да иска плащане от главния длъжник, позовавайки се на неяснота в съдебните актове по прилагане на закона?

143. 8. Следва ли чл. 3, буква „ж“ от Директива 2008/48/ЕО във връзка с чл. 5 от Директива 93/13/ЕИО да се тълкува в смисъл, че

при уредено в договора за кредит задължение за сключване на свързан с договора за кредит договор за поръчителство, което е обвързано с увеличаване на общия размер на задължението по кредита, годишният процент на разходите по кредита следва да се изчислява и съобразно увеличените вноски с оглед възнаграждението на поръчителя? Има ли при това значение кой е избрал поръчителя и свързан ли е той с първоначалния кредитор?

144. 9. Следва ли чл. 10, пар. 2, буква „ж“ от Директива 2008/48/ЕО да се тълкува в смисъл, че

неправилното посочване на годишен процент на разходите в договор за кредит, сключен между търговец и потребител – кредитополучател, следва да се приеме за липса на посочване на годишен процент на разходите в договора за кредит и националният съд да приложи последиците на вътрешното си право, предвидени за непосочване на годишен процент на разходите в договор за потребителски кредит? Следвали да се приеме, че тези последици задължително обвързват и платилия поръчител в отношенията му към потребителя?

145. 10. Следва ли чл. 23, изр. второ от Директива 2008/48/ЕО да се тълкува в смисъл, че

предвидена от националния законодател санкция нищожност на договора за потребителски кредит, при която се връща само отпуснатата главница, е пропорционална за случаите, в които договор за потребителски кредит не съдържа точно посочване на годишния процент на разходите, като не посочва тези за професионален поръчител, избран от кредитора (въпреки че число за такъв процент е посочено в текста на договора за кредит)?

146. 11. Следва ли чл. 2, пар. 2 от Директива 2009/138/ЕО относно започването и упражняването на застрахователна и презастрахователна дейност (Платежоспособност II) (Директива 2009/138/ЕО) във връзка с б. А, т. 14 от Приложение № 1 към същата директива да се тълкува в смисъл, че
- предоставянето по занятие на дейност на платено поръчителство, при което дружеството – поръчител заплаща във всички случаи на неизпълнение пълната сума на кредит, изтеглен от потребител – главен длъжник, а възнаграждението се заплаща независимо от неизпълнението от потребителя с всяка вноски по кредита, „застрахователна дейност“ по смисъла на посочената директива.
147. 12. При положителен отговор на единадесети въпрос – следва ли чл. 14, пар. 1 от Директива 2009/138/ЕО да се тълкува в смисъл, че
- за лице, извършващо дейността, посочена в единадесетия въпрос, възниква задължение за лицензиране пред националните регулаторни органи, отговорни за издаване на лиценз на застраховател?
148. **ОТПРАВЯ ПРЕДЛОЖЕНИЕ** към председателя на Съда на Европейския съюз за съединяване на производствата по настоящото дело и по дело С-337/23.
149. **ПРЕПИС** от настоящото определение да се изпрати на страните, на ищеца – чрез ССЕВ на адв. Златков.
150. Определението е окончателно и не подлежи на обжалване.

РАЙОНЕН СЪДИЯ: